

- **La Route des Forêts**
Saint-Hubert - Marche - Nassogne -
Champlon - Ste-Ode - Libramont - St-Hubert.
- **La Route de la Sûre**
Ste-Ode - Martelange - Vaux-S/Sûre - Ste-Ode.
- **La Route du Parc
Naturel des 2 Ourthes**
- **Bastogne à vélo, c'est sympa**
Bastogne Bike Tours.
- **Le Tour du Condroz**
Hamois - Méan - Marchin
- **Les randonnées GTA
en Gaume Gourmande**
Virton et sa région - Promenades guidées
- **Le raid-nature de l'Ardenne**
L'ultra-marathon "La Transardennaise"
Course de 4 jours avec accompagnateur

MC FLEETWOOD PACE ARROW

TWEE WERELDEN OP ZICH

De twee oudgedienden uit deze reportage, een Hymer 900 en een GMC Fleetwood Pace Arrow, vormen elk een wereld apart. Toch zijn er ook veel overeenkomsten.

Frederik E. Scherer

AutoBild Reisemobil René Grünfeld

Formaat is altijd relatief. Wat de een groot vindt, is voor de ander klein. Toch kunnen ze allebei genieten van wat ze hebben. Andreas Gebel kijkt geamuseerd toe hoe Attila Götz diens enorme camper parkeert: een Hymermobil 900. Andreas grijnst: "Ah, daar heb je hem weer, die kastenwand..." Het is natuurlijk lekker spottend bedoeld, want zijn eigen camper is een al even royale GMC Fleetwood Pace

▼ De Hymer 900 uit 1980 (voorgond) is een vroege Duitse buscamper naar Amerikaans voorbeeld. Hoe dicht de Duitsers bij het origineel kwamen, blijkt uit een directe vergelijking met de GMC Fleetwood Pace Arrow, eveneens uit 1980.

Arrow. Dat formaat is ook precies de reden waarom we hier zijn, net als het overeenkomende bouwjaar van het opzichtige duo: 1980. "De Hymer 900 was de Duitse interpretatie van een Amerikaanse camper. Het model Apollo diende hier duidelijk als voorbeeld", zegt Attila. Klopt: met zijn naar voren doorgetrokken zijstreep, het pijlvormige front en zijn wasbord-grille lijkt de integraalcamper sprekend op de klassieke Apollo 3000 uit 1976. Toch is het slechts uiterlijke schijn, want de GMC verhoudt zich tot de Hymer als kwamen ze uit parallelle universums waarin alles op elkaar lijkt, maar toch heel anders is. De Fleetwood is hoekig omdat rechte vlakken gemakkelijker zijn bij de bouw. En als typisch Amerikaanse camper is het bovenal een voertuig voor gewone mensen. Pardon? Jazeker: de fabrikant, Fleetwood Enterprises, maakte voor het model uit 1980

▲ Het strepen-design op de flanken voerde Hymer later ook bij de kleinere campers in.

Hymer 900 | Hymer 900 | Hymer 900 | Hymer 900 | Hymer 900 | Hymer 900 | Hymer 900

▼ Het bed is met 190 x 137 cm lekker ruim uitgevoerd.

▼ Met een fornuis, oven en magnetron is de keuken even compleet als thuis.

▲ Een camper met een vaste douche-cabine? In 1980 was dat pure luxe.

▼ Attila en Katharina Götz voor hun grote Hymer.

HYMER 900

Lengte: 8,82 m

Zitplaatsen: 6

Slaapplaatsen: 4

Prijs vanaf € 50.000

HISTORIE HYMER

Hoewel Erwin Hymer in Bad Waldsee al in 1961 de Caravano presenteerde, duurde het nog tot 1971 voordat de camperproductie echt op gang kwam. In die tijd werd de naam Hymermobil in Duitsland synoniem voor integraalcamper. Tegen het einde van de jaren 70 werden er rond de duizend exemplaren gebouwd, voor het merendeel op Britse Bedford-chassis. Designkenmerken van de Hymer 900 uit 1978, zoals de strepen op de flanken, waren al gauw ook bij andere modellen te zien. Verder effende de grote 900 met zijn afgeronde vormen de weg voor de latere S-klasse (vanaf 1979). Die kreeg het onderstel van Mercedes en een dak van met glasvezel versterkt polyester. In 1982 nam Hymer nog een typisch Amerikaans modeverschijnsel over: de Hymer Car, een campervan op basis van de Ford Transit, kreeg ver naar onderen doorgetrokken zijruiten.

r 900 | Hymer 900 | Hymer 900

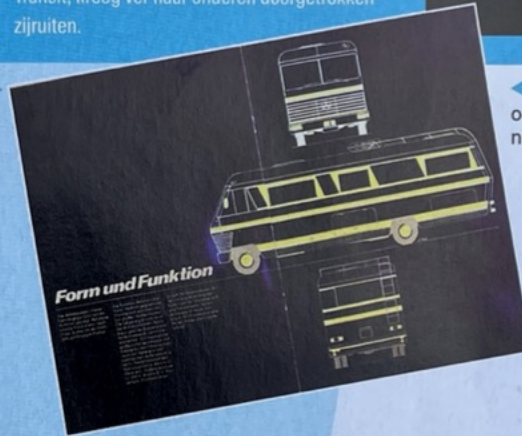

◀ Tussen de voorstoelen dieselt de OM 352 zescilinder lijnmotor met 130 pk erop los.

**Zes cilinders in lijn
dieselen er vrolijk
op los tussen de
voorstoelen**

▲ Hymer was de dames niet vergeten: een make-up-kastje is ingenieus weggewerkt.

◀ Gouden letters op een zwarte ondergrond: zelfs de brochure is niet goedkoop uitgevoerd.

▼ Kleurentelevisie aan boord is nu normaal, maar indertijd waren die heel duur.

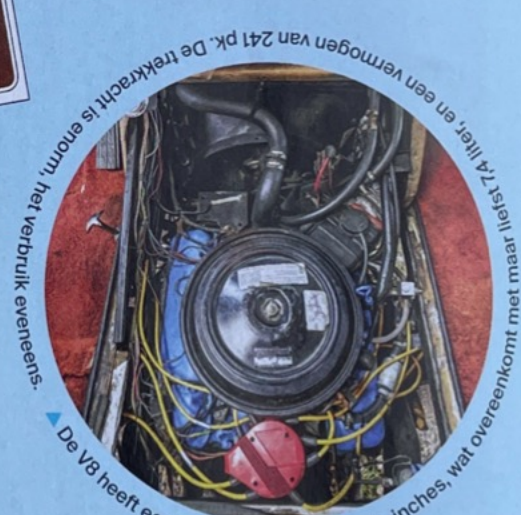
▼ De woonruimte is bij de Hymer meteen ook de eethoek, want deze uitvoering heeft geen extra tafel.

HISTORIE GMC

De letters GMC staan voor General Motors Truck Company, de bedrijfsautodivisie van General Motors in de VS. De modellen van GMC waren en zijn ook te koop onder de merknaam Chevrolet, maar GMC is hoger gepositioneerd op de Amerikaanse markt en heeft een eigen dealernetwerk. In 1972 betrad GMC de sterk groeiende markt voor campers met een futuristisch ogend, geïntegreerd model dat gebaseerd was op de techniek met voorwielaandrijving van de Oldsmobile Toronado. In 1978 begon GMC met de serieproductie, maar onafhankelijke carrosseriebouwers, waaronder Fleetwood, bleven de kale truckchassis uit Detroit kopen om daar hun (veel conventioneelere) campers van te maken. De GMC Fleetwood Pace Arrow wordt nog altijd geleverd.

▲ De jaloezieën in de Fleetwood lijken sprekend op die van de Hymer; alleen de kleuren zijn iets anders.

De V8 heeft een inhoud van 454 kubieke inches, wat overeenkomt met maar liefst 7,4 liter, en een vermogen van 241 pk. De trekkracht is enorm, het verbruik eveneens.

▼ Een vierpits fornuis met afzuigkap was standaard in de Pace Arrow, de wandbekleding in slangenleerprint niet.

▲ De wasruimte achterin is ruim; volgens de fabrikant zelfs 'even diep als thuis'.

Als typisch Amerikaanse camper is het bovenal een voertuig voor gewone mensen

reclame met de tekst 'An understatement in luxury and comfort' en zette die kreet kracht bij met een douchecabine die net zo ruim is als thuis. Ook maakte het gewag van de twaalf centimeter dikke kussens, die er nog chiquer uitzien wanneer je ze omklapt om er een heerlijk bed van te maken. Er bestaan vijf uitvoeringen, waarvan de indeling modulair aanpasbaar was. Het topmodel is de G-30, voor mensen die lang onderweg zijn, met een separate slaapkamer achterin – precies zoals de Hymer 900 die heeft. Andreas heeft het kortere model, de T-26 zonder master-bedroom. Volgens de brochure is het model gericht op gezinnen die meerdere personen in een stijlvolle en comfortabele setting willen ontvangen. Het model moet de 'gezellige eengezinswoning' op de camperplaats vertegenwoordigen. Relax-zetels met minibar, een keuken met een vierpits

▲ Hier slaat de smaaksensor van op tilt: het meubilair is 200 procent jaren 70.

► Tweedelige deur met vliegengaas is onderdeel van de Amerikaanse woon-normen.

◀ Verlichte handgreep naast de buitendeur.

▼ Deze T-26 is de kortste versie van de Pace Arrow, met achterin geen slaapvertrek.

GMC FLEETWOOD PACE ARROW

Lengte: 8,07 m

Zitplaatsen: 8

Slaapplaatsen: 4 tot 6

Prijs vanaf € 25.000

fornuis, een ruime koelkast – in een camper niet direct noodzakelijk, in een woonhuis erg prettig. De Amerikanen noemen hun campers niet voor niets Recreational Vehicles (RV's), maar spreken ook van motorhomes of rijdende huizen. Slapen doe je naar keuze in een uitklapbed boven de cabine, op de uitklapbare sofa in het woongedeelte, of in de zithoek tegenover de keuken die de uitstraling heeft van een Amerikaanse diner. Alleen de serveerster op rolschaatsen ontbreekt nog.

RUSTIEK

Stap je de Hymer binnen, dan blijkt zijn indeling nagenoeg identiek te zijn: de L-vormige keuken, de relax-zetels met bar, de sofa – niets ontbreekt. Merkwaardig genoeg zijn zelfs de gordijntjes hetzelfde. Het is alsof je met oma's rustieke eiken dressoir op reis gaat. Hymer spreekt zelf van een 'symbool van degelijkheid'. Ja, dat was indertijd een pluspunt voor een

Andreas Gebel is apetrots op zijn zelf gerestaureerde GMC.

▼ Wat de inrichting van de cabine betreft, loopt GMC voorop. De linker deur was een optie.

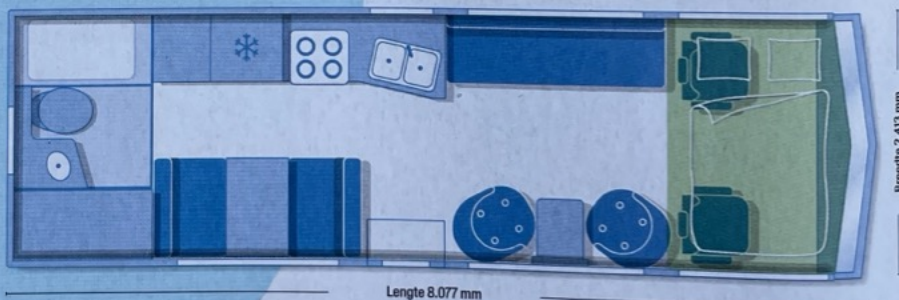

camper. Dat de kussens niet zo zacht waren, hoorde er gewoon bij. Aan de andere kant flikkert er in dit volgens de brochuretekst 'luxueuze voertuig met drie vertrekken' zelfs het bolle scherm van een kleuren-televisie – een ongekennde luxe in 1980! De slaapvertrekken zijn er in vier varianten, met voorin, als alternatief voor de lounge, een vierpersoons zitgroep. Het centrale deel met de keuken en wasruimte is een gegeven;

die kon niet worden verplaatst of veranderd. Bij de Fleetwood was er op dit gebied veel meer mogelijk. Maar de Hymer 900 was zeker geen camper voor jan-en-alleman: dat blijkt meteen al uit de catalogus. Die is uitgevoerd met gouden letters op een donkere ondergrond. De tekst is zangerig. 'Vrijheid is altijd een expressief stukje zelfverwezenlijking. De Hymermobil 900 maakt dromen van vrijheid tot een realiteit,

GMC Fleetwood Pace Arrow

▼ Achter de met glasvezel versterkte polyester carrosserie, die een aluminium ribbelprofiel imiteert, gaat bij de GMC een stalen skelet schuil met een polystyreen vulling. Vacubond noemt de fabrikant dit.

ALLE GEGEVENS OP EEN RIJ

	HYMER	GMC
TECHNIEK		
Motor	6-cil. in lijn, diesel Mercedes OM 352	V8, benzine Chevrolet
Cilinderinhoud	5.675 cc	7.387 cc
Max. vermogen	96 kW/130 pk bij 2.900 tpm	177 kW/241 pk bij 3.800 tpm
Topsnelheid	96 km/h	127 km/h
Aandrijving	achterwielen	achterwielen
Aantal versnellingen	4, automaat	3, automaat
Afmetingen (l/b/h)	8.820/2.470/3.150 mm	8.077/2.413/3.130 mm
Wielbasis	4.800 mm	4.038 mm
Leeggewicht	5.950 kg	4.500 kg
Max. laadvermogen	1.540 kg	1.850 kg
Verbruik	18,0 l/100 km	30,0 l/100 km

maar dan wel in stijl met een hoogwaardige levensstandaard', zo wist het reclamebureau te vertellen. In die tijd was een standaard rijbewijs in Duitsland nog voldoende voor voertuigen tot 7,5 ton en in dat licht gezien moet het volgende een geruststelling voor kopers zijn geweest: 'De afmetingen van dit voertuig vormen geen belemmering om uw doel te bereiken, ook niet als het even wat krapper is. Ondanks zijn breedte past hij op

de mooiste plaatsen en de hoogte is zodanig, dat hij overal onderdoor kan waar het normale wegverkeer ook komt.'

ZWIJMELEN

De vanafprijs was niet kinderachtig: 170.380 Duitse mark (dat is € 87.114). Bij dat bedrag was de automatische versnellingsbak niet eens inbegrepen; die kostte nog eens 4.540 mark extra. Een aanwinst was

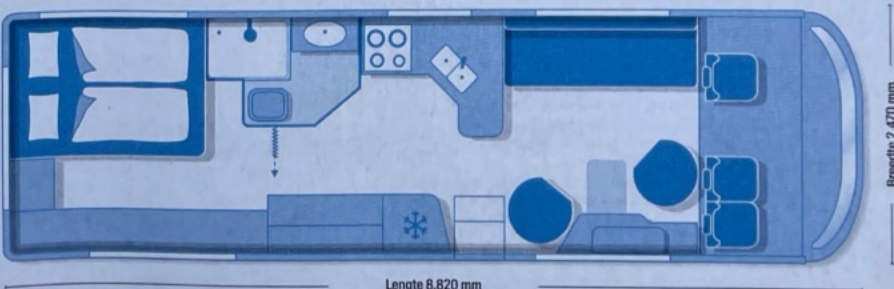
het zeker. De cabine past, ondanks de lichte kunstleren bekleding, precies bij het vrachtautochassis (Mercedes-Benz LP-813) dat eronder schuilt. Zes cilinders in lijn dieselen er vrolijk op los tussen de voorstoelen en de bestuurder kan zijn plaats alleen vanuit het woongedeelte bereiken. De 28 klanten (!) die indertijd een Hymer 900 bestelden, hadden daar even weinig moeite mee als de fabrikant zelf. Voor hen is dit 'landjacht' bovenal een prestige-project. In die rol kreeg zijn opvolger, de Hymer S-klasse, vanaf 1979 de wind in de zeilen. Voor dat model betaalde je destijds ook minder dan half zoveel, terwijl ze even rijk uitgerust waren. Door het succes werd Hymer binnen de kortste tijd marktleider. Andreas en Attila kennen hun campers van binnen en van buiten. "Ik heb de GMC in 2012 gekocht. Nadien trad er lekkage op. Ik heb de boel toen eerst een jaar laten opdrogen", vertelt Andreas. "Daarna heb ik, anderhalf jaar lang, elk weekend aan de restauratie besteed. Van top tot teen is alles opgeknapt." Bij Attila ging het niet veel anders: "De Hymer had een beetje roest bij de voorruit toen ik hem kocht. Ik maakte me daar geen zorgen over, maar gaandeweg leidde het een tot het ander. Met een bevriende carrosseriebouwer heb ik mij over de opbouw ontfermd, terwijl mijn vriendin Katharina de elektrische installatie onder haar hoede nam. Nu werkt alles weer naar behoren. Zelfs de televisie doet het." Dan is het tijd om een potje te zwijmelen. "Ik ben verliefd op het geluid van de V8-motor en de jaren 70-sfeer binnenin", zegt Andreas terwijl hij zich in een van de relaxfauteuils nestelt en een fles bourbon uit de minibar tevoorschijn tovert. Attila neemt in zijn Hymer het liefst plaats op de omgedraaide bijrijdersstoel. "Als we in Nederland ergens aan zee staan, krijg ik hem dagenlang zijn stoel niet meer uit", zegt Katharina. Attila glimlacht, want hij weet: om van het grote te kunnen genieten, heeft het grote ook de ruimte nodig - maar dan wel op een mooie plek. **N**

Hymer 900

▼ Het wasbord-front maakte Hymer van roestvrijstalen profielen en rubberen strips.

▼ De cabine heeft een hoog truck-gehalte. Maar er is geen zijdeur.

CONCLUSIE

Het ligt voor de hand om deze twee reuzen met elkaar te vergelijken, maar helemaal eerlijk is dat niet. Bij het ontwerp van de 900 had Hymer weliswaar een voorbeeld, maar het is veel meer dan een kopie. Eigenlijk is het de blauwdruk voor datgene waar Hymer nu nog voor staat. Bij de Fleetwood is het niet veel anders, alleen is dit een typisch Amerikaans motorhome.